

**De rol van de Marokkaanse gemeenschap in het project
Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand**

Stedelijke Marokkaanse Raad
Amsterdam
januari 1993

**De rol van de Marokkaanse gemeenschap in het project
Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand**

**Stedelijke Marokkaanse Raad
Amsterdam
januari 1993**

Inhoud

	pagina
1 Inleiding	1
2 Betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap	2
3 Aandachtspunten bij uitwerking project	7
3.1 Samenstelling interventieteams	7
3.2 Uitgangspunten van het project	8
3.3 Werkgeverschap	8
3.4 Doelgroep	8
3.5 Doelstelling	9
3.6 Methodieontwikkeling	9
3.7 Contracten	10
3.8 Interventieperiode	11
4 Samenvatting	12

1 Inleiding

In april 1992 heeft het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam de eerste versie van het plan van aanpak Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand besproken en goedgekeurd. Daarna zijn diverse betrokkenen in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen. De Stedelijke Marokkaanse Raad (SMR) heeft haar advies op 12 juni 1992 aan de wethouder Sociale Vernieuwing verstrekt. Kern ervan was, dat Marokkanen niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief een centrale rol moeten spelen. Dit in verband met het optimaliseren van de kans van slagen van het project.

In oktober 1992 heeft de definitieve besluitvorming over het plan van aanpak plaatsgevonden. Hierbij is de SMR op haar verzoek, uitgenodigd met een volwaardige stem zitting te nemen in de bestuurlijke regiegroep.

Momenteel is het plan van aanpak in de fase van de praktische uitwerking gekomen. De methodiek van het project wordt vastgesteld en met de werving van de project-medewerkers wordt een aanvang gemaakt. Het is daarom van belang om thans tot een concrete invulling van de in het projectplan genoemde betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van de Marokkaanse gemeenschap te komen.

Deze notitie vormt de weerslag van de bijdrage van de SMR aan het project Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand. Zij bestaat uit twee onderdelen:

- een beschrijving van de wijze waarop de SMR en de gehele Marokkaanse gemeenschap concreet inhoud willen geven aan de betrokkenheid bij het project (hoofdstuk 2),
- een bijdrage aan de verdere uitwerking en realisering van het project, door enerzijds het formuleren van een aantal condities en anderzijds een aantal uitgangspunten (hoofdstuk 3).

2 Betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap

Voordat op de rol van de SMR en de gehele Marokkaanse gemeenschap wordt ingegaan, volgen enkele algemene opmerkingen over het voorgestelde project zelf. Een aantal belangrijke aspecten van het projectplan Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand spreekt de SMR zeer aan, bijvoorbeeld:

- de integrale aanpak die de teams zullen gaan toepassen: jongeren worden op allerlei terreinen (school, werk, thuissituatie) kansen geboden,
- de dwingende afspraken waaraan de instellingen gebonden worden: indien gewaarborgd is dat deze afspraken geëffectueerd worden, kan deze aanpak vruchten afwerpen,
- het snelle tempo waarin met de jongere een traject wordt uitgezet is positief, mits dit natuurlijk op een verantwoorde wijze gebeurt.

Met deze belangrijke uitgangspunten van het plan kan de SMR zich verenigen. Daarnaast is de SMR van mening dat bij de praktische uitwerking en realisering van het project aangehaakt moet worden bij de mogelijkheden van de Marokkaanse jongeren zelf en van de gehele Marokkaanse gemeenschap. Hierbij wordt een aantal condities vermeld. Om de kans van slagen van het project te bevorderen, moet aan deze condities worden voldaan. Hierin ligt nadrukkelijk ook het belang van de Marokkaanse gemeenschap: een succesvol project betekent een substantiële verbetering van de positie van een groot aantal Marokkaanse jongeren in een achterstandspositie. Hierbij is behalve de Marokkaanse gemeenschap, de Nederlandse samenleving als geheel gebaat.

De Marokkaanse gemeenschap wil haar betrokkenheid op elk niveau gerealiseerd zien. De Marokkaanse sociale structuur moet een rol krijgen bij de praktische uitvoering en realisering van het project. Volgens de SMR moet hierin op de onderscheiden niveaus als volgt te werk gegaan worden.

1 Op stedelijk niveau

Hier staat de SMR centraal.

De Marokkaanse gemeenschap in Amsterdam constateert al langere tijd dat de positie van een aanmerkelijk aantal Marokkaanse jongeren reden voor zorg oplevert. Jongeren hebben vooral te maken met een veelheid van problemen op het gebied van scholing, werkgelegenheid, criminaliteit en thuisrelaties. De Marokkaanse gemeenschap wenst voor deze problematiek haar ogen niet te sluiten. Integendeel, uit een Pilotstudie voor de Visienota van de SMR 1992 blijkt, dat binnen brede geledingen van die gemeenschap de bereidheid bestaat verantwoordelijkheid te nemen.

Deze betrokkenheid vanuit de basis van de Marokkaanse gemeenschap, levert voor de SMR een belangrijke reden om mee te denken over een effectieve aanpak van de problemen van deze jongeren en mee te werken aan een oplossing ervan.

Er moet geconstateerd worden dat het in de afgelopen jaren gevoerde beleid onvoldoende vrucht heeft afgeworpen, het moet dan ook anders. Het plan van aanpak Nieuwe Perspectieven biedt hiervoor zinvolle mogelijkheden.

De SMR wenst medeverantwoordelijkheid te dragen voor het project Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand. De SMR is in principe bereid als volwaardig lid zitting te nemen in de bestuurlijke regiegroep van het project. De SMR stemt in met het plan, mits er rekening gehouden wordt met de inzichten die bin-

nen deze gemeenschap leven over de vormgeving van het project en de wijze van aanpak.

Ten aanzien van de inbreng vanuit de Marokkaanse gemeenschap wil de SMR niet alleen meebeslissen, zij wil ook haar eigen specifieke deskundigheid inbrengen, ideeën aandragen en ingangen aangeven naar de Marokkaanse achterban. Daarnaast wil de SMR de effecten van het project en de succes- en faalfactoren mede beoordelen.

2 Op stadsdeel niveau

Hier staan zelforganisaties binnen stadsdelen centraal. Samenwerking tussen het project en deze organisaties moet vormgegeven worden.

In het kader van 'Preventie' wordt in het projectplan gesproken over: "Het vergroten van de oriëntatie op de Nederlandse samenleving van de Marokkaanse gemeenschap als geheel. De kennis van het reilen en zeilen van de Nederlandse maatschappij moet worden vergroot en een op participatie gerichte opstelling bevordert. Initiatieven op dit gebied zullen in het kader van dit voorstel actief zullen worden ondersteund."

De SMR onderschrijft deze zienswijze en heeft met een aantal Marokkaanse buurtraden het initiatief genomen tot een concrete invulling hiervan. Verschillende zelforganisaties maken deel uit van de raden en zij hebben contacten met een groot deel van de Marokkaanse ouders en de jongeren in de buurten.

In drie stadsdelen in het gebied van het project Nieuwe Perspectieven functioneren buurtraden, namelijk: Bos en Lommer, de Baarsjes en Geuzenveld/Slotermeer. Slotervaart/Overtoomse Veld heeft geen eigen buurtraad, de Marokkaanse zelforganisaties uit dit stadsdeel zijn aangesloten bij de buurtraad Geuzenveld. Ook Osdorp heeft geen buurtraad.

In verband met de invulling van de rol van de Marokkaanse gemeenschap is door de SMR overleg gevoerd met de genoemde buurtraden. Zij onderschrijven in het algemeen de uitgangspunten van het project en zijn bereid om erover mee te denken en eraan mee te werken.

De buurtraden geven hierbij aan méér dan een werktuig te willen zijn voor het project om ouders en jongeren te bereiken. De buurtraden willen een volwaardige rol en in de gelegenheid gesteld worden zelf initiatieven te ontplooien en het bij ouders en jongeren aanwezige potentieel te activeren. Men wil activiteiten ondernemen om de Marokkaanse gemeenschap bij het project te betrekken. Hierbij is wel de voorwaarde dat men zelf in belangrijke mate de inhoud van deze activiteiten bepaalt.

De SMR is het eens met het standpunt van de Marokkaanse buurtraden. Een volwaardige rol voor de zelforganisaties binnen de stadsdelen heeft niet alleen preventieve werking in de betekenis dat problemen worden voorkomen. Er kan op deze wijze ook een structurele bijdrage geleverd worden aan de oplossing van reeds bestaande problemen.

In de projectplannen wordt aangegeven dat het vormen en benutten van netwerken van belang is. De buurtraden (en de SMR) zijn deze mening eveneens toegedaan. De buurtraden zijn bereid deel uit te maken van het netwerk rond het project. Het belang voor het project hiervan is dat via dit netwerk de Marokkaanse gemeenschap bereikt kan worden.

In dit kader willen de drie genoemde buurtraden en de SMR overgaan tot de vorming van een regionale overleggroep, waarin vertegenwoordigers van de buurtraden uit de verschillende stadsdelen en de SMR zitting hebben. In deze groep

worden de initiatieven van de Marokkaanse zelforganisaties en buurtraden uitgewerkt. De SMR meent dat voor het welslagen van het project van het grootste belang is dat de regionale overleggroep optimaal functioneert. Daarom zullen financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld voor deskundigheidsbevordering (bijvoorbeeld vergadertechnieken, kaderontwikkeling, projectmanagement) ten behoeve van de deelnemers aan dit overlegorgaan.

In het kader van de netwerkvorming moet deze overleggroep een directe ingang hebben naar het interventieteam. In een regelmatig (bijvoorbeeld twee-maandelijks) overleg met de coördinator en de teamleiders moet de voortgang van het project besproken worden. Deze overleggroep is voor het project het aanspreekpunt van de Marokkaanse gemeenschap op stadsdeelniveau. Belangrijke aandachtspunten zullen zijn eventuele knelpunten in de afspraken met de organisaties binnen de stadsdelen (bijvoorbeeld een school of een welzijnsinstelling) of problemen rond de contactlegging met ouders.

In het gestructureerde overleg komen drie informatiestromen samen:

- vanuit de projectmedewerkers over de voortgang van het project,
- vanuit de zelforganisaties over de wijze van betrekken van ouders en ervaringen van ouders met de projectactiviteiten,
- vanuit de SMR over de gang van zaken in de regiegroep.

De SMR zal de gegevens vanuit deze terugkoppeling met betrekking tot het project benutten voor haar bijdrage aan de bestuurlijke regiegroep.

Marokkaanse ouders hebben een enorme informatie-achterstand en ouders (vooral vaders) hebben in veel gevallen nog maar weinig gezag. De relatie met de vader is in belangrijke mate bepalend voor het thuismilieu. Hierin moet verbetering worden aangebracht waardoor een belangrijke bijdrage geleverd wordt aan het voorkomen van schooluitval en marginalisering van jongeren. Op het moment namelijk dat een gezin zich heeft weten te wortelen in de Nederlandse samenleving is het fundament gelegd waarop het zich kan ontplooien. De rol van de ouders kan versterkt worden door de informatie-achterstand weg te werken en hun maatschappelijke mogelijkheden te vergroten. De ouders kunnen op deze manier meer zicht krijgen op de terreinen waarop hun kinderen zich begeven vanaf de leeftijd dat zij naar school gaan. Dit kan niet alleen de communicatie tussen ouders en kind verbeteren, maar het vergroot ook de kennis en het gezag van de ouders.

Een belangrijke voorwaarde voor het welslagen van het project is dan ook dat de wortels van de Marokkaanse gezinnen worden versterkt en dat de ouders voldoende betrokken worden bij het project. Hiertoe is het in eerste instantie noodzakelijk om ouders goed te informeren, te mobiliseren en vertrouwen te kweken in het project. De leden van de Marokkaanse gemeenschap moeten benaderd worden via eigen netwerken en organisaties.

De buurtraden zijn van mening dat de zelforganisaties een mogelijke taak hebben in het geven van voorlichting aan ouders. Om dit te kunnen realiseren moet wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan, te weten:

- logistieke (er moet een ruimte beschikbaar zijn waar een bijeenkomst georganiseerd kan worden),
- financiële (aan de door een zelforganisatie ondernomen activiteiten hangt een prijskaartje) en
- inhoudelijke (men moet ondersteund worden bij het opzetten van voorlichtingsbijeenkomsten).

Verder wordt gesteld dat de betrokken buurtraden (indien dit nog niet het geval is) erkend willen worden door het stadsdeel. Zonder erkenning is een volwaardige rol in het project voor zelforganisaties die in deze raden verenigd zijn, onmogelijk.

Bij de voorlichtingsactiviteiten moet aansluiting gezocht worden bij bestaande initiatieven, c.q. moeten bestaande initiatieven verder worden uitgediept.

De voorlichtingsactiviteiten dienen zich niet uitsluitend te beperken tot het project Nieuwe Perspectieven en de gehanteerde aanpak. Ook over andere projecten en initiatieven voor de doelgroep Marokkaanse jongeren moet informatie verstrekt worden. Hierbij moet niet alleen aandacht geschonken worden aan projecten op het gebied van de (preventieve) hulpverlening maar ook aan andere projecten, bijvoorbeeld op het terrein van de arbeidsbemiddeling.

Daarnaast moeten er in het kader van het project voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd worden waar informatie wordt verstrekt over de Nederlandse samenleving. Thema's die behandeld moeten worden zijn: het Nederlandse schoolsysteem, school- en beroepskeuze, opvoedingsondersteuning, wonen, het functioneren van politie en justitie, de werking van de (jeugd)hulpverlening, de rechtspositie van migrantenjongeren en arbeidsbemiddeling. Ook actuele onderwerpen (bijvoorbeeld het stellen van inkomenseisen in het kader van gezinshereniging) moeten aan de orde gesteld kunnen worden.

Deze themabijeenkomsten moeten niet eenzijdig en vrijblijvend zijn, er moet een wisselwerking ontstaan tussen de aanwezigen. Er dient binnen en met de Marokkaanse gemeenschap een discussie op gang gebracht te worden. De oplossingsrichtingen van de problematiek kunnen hierbij aan de orde komen. Het eigen potentieel van de gemeenschap moet benut worden, men dient de eigen verantwoordelijkheden te ontdekken en de eigen bijdrage aan te opvoeding verder te ontwikkelen.

De buurtraden menen dat de voorlichtingsactiviteiten geen eenmalige aangelegenheid moeten zijn. Bij het begin en gedurende de loop van het project moeten bijeenkomsten georganiseerd worden. Op deze wijze wordt de betrokkenheid van ouders blijvend gestimuleerd. Voor het bereiken van de doelgroep kunnen moskeeën, imams en andere belangrijke sleutelfiguren worden benut. Ook de eigen media van de migranten moeten hierbij ingeschakeld worden.

Zoals aangegeven is het van belang ouders enthousiast te maken voor het project; het is zeker zo belangrijk ouders enthousiast te houden. Men is in het verleden meermalen geconfronteerd met initiatieven die veelbelovend leken, maar die in hun uitwerking en effecten niet aan de verwachtingen voldeden. De Marokkaanse gemeenschap moet daarom nadrukkelijk op de hoogte gehouden worden van het verloop van het project:

- duidelijk moet zijn in hoeverre het project op schema ligt,
- de succes- en faalfactoren van het project moeten duidelijk gemaakt worden,
- de effecten van het project moeten inzichtelijk zijn,
- er moet constant gepeild worden op welke terreinen er behoefte bestaat aan informatie,
- er moet aandacht zijn voor een effectieve overdracht van informatie,
- de eigen dynamiek van de Marokkaanse gemeenschap moet steeds worden aangewend om zelf activiteiten in de preventieve sfeer te ontwikkelen.

Alleen door een regelmatige terugkoppeling van het project naar de Marokkaanse gemeenschap op deze onderdelen is een blijvende betrokkenheid van die gemeenschap mogelijk.

3 Op individueel niveau

Hier staan de jongeren uit de doelgroep en hun ouders centraal. Samenwerking tussen het project en ouders moet vormgegeven worden.

In het kader van de bespreking van de 'Risico- en maatregelengroep' wordt in het projectplan aangegeven dat: "Zoveel mogelijk in overleg met de ouders een route

wordt uitgezet waarin belemmeringen worden weggenomen en de sterkste mogelijkheden van de jongeren worden benut en uitgebouwd."

De concrete invulling hiervan is van wezenlijk belang. Voor het welslagen van het project is het een noodzakelijk voorwaarde om ook de Marokkaanse ouders op een volwaardige manier te betrekken. Het gezin staat volgens de SMR centraal wanneer het gaat om een werkelijke oplossing van problemen van jongeren. Dit impliceert dat het project bij de uitwerking en realisering een grote betrokkenheid van ouders dient na te streven. Uiteraard verschilt de mate van betrokkenheid naar gelang de leeftijd van de jongeren (hoe ouder een jongen is, hoe zelfstandiger hij optreedt) en of een jongere al dan niet thuiswonend is.

De betrokkenheid van ouders heeft twee aspecten. Ouders moeten als groep betrokken worden en daarnaast moeten ouders in individuele gevallen door de interventiewerkers benaderd worden. Bij het betrekken van ouders als groep staat informatieverstrekking centraal. Hierbij kan eventueel gebruik gemaakt worden van de buurtraden als intermediair. De inhoud hiervan alsmede de wijze waarop deze georganiseerd moet worden is onder punt 2 (stadsdeelniveau) behandeld. Verder kan er gedacht worden aan het in samenwerking tussen de regionale (Marokkaanse) overleggroep en het project organiseren van bijeenkomsten specifiek gericht op de ouders van jongeren die deelnemen aan het project.

Wanneer de betrokkenheid van ouders op groepsniveau goed georganiseerd is en de informatieverstrekking goed verloopt, zijn individuele ouders gemakkelijker bij het project te betrekken. Men is dan immers op de hoogte van het bestaan van de interventieteams en de gehanteerde werkwijze.

Om de kans op succes te vergroten geldt op individueel niveau, dat de ouders zoveel mogelijk betrokken moeten worden bij het opstellen van het hulpverleningsplan. De interventiewerkers dienen ouders te informeren over de stand van zaken aangaande hun kind en ouders moeten worden gevraagd naar suggesties en meningen bij het uitzetten van de route. Er moet gestreefd worden naar een zo volledig mogelijke informatie-uitwisseling. Indien problemen tussen een jongere en zijn ouders worden geconstateerd moet prioriteit gegeven worden aan de oplossing ervan.

Bovendien moeten ouders een signalerende functie krijgen (ook hier kunnen ze gebruik maken van de buurtraden als intermediair). Het project moet aangesproken kunnen worden op een verantwoorde aanpak van de problematiek van de jongeren. Dit moet op het niveau van de uitvoering: interventiewerkers moeten regelmatig contact zoeken met ouders van een jongere. Daarbij moet men alert zijn op signalen die worden uitgebracht en hierop reageren. Op suggesties in individuele gevallen (een ouder constateert bijvoorbeeld dat een school zich niet aan de gemaakte afspraken houdt) en suggesties in verband met de algemene aanpak van het project moet constructief worden gereageerd. Op deze wijze is een blijvende en zelfs toenemende betrokkenheid van ouders gewaarborgd.

3 Aandachtspunten bij uitwerking project

3.1 Samenstelling interventieteams

De SMR heeft een aantal belangrijke opmerkingen ten aanzien van de samenstelling van de interventieteams. Doel van de op dit terrein geformuleerde condities is ook een vergroting van de kans van slagen van het project. Naast de vraag naar de methodiek die binnen het project gehanteerd zal worden, is van belang wie deze uit zal moeten voeren. Inschakeling van Marokkaanse werkers is van het grootste belang:

- Marokkaanse jongeren (dat betreft 75% van de doelgroep van het project) en hun ouders kunnen beter bereikt worden,
- algemene instellingen zullen meer (morele) verantwoordelijkheid voelen voor deze jongeren wanneer oplossingen uit de eigen groep worden aangedragen en de bereidheid mee te werken is groter (vergroting know-how),
- het bestaande netwerk van Marokkaanse organisaties kan beter benut worden,
- de methodiek van het project wordt beter ontwikkeld en uitgevoerd.

De noodzakelijke condities op het terrein van de samenstelling van het interventieteam zijn respectievelijk:

- 1 Het project moet worden gecoördineerd door een ter zake deskundige persoon van Marokkaanse herkomst.
De SMR wenst zitting te nemen in de sollicitatiecommissie voor de projectcoördinator.
- 2 Het interventieteam dient voor 50% uit Marokkanen te bestaan. In verband met contactlegging met de moeders van jongeren moet minimaal één Marokkaanse vrouw worden aangesteld.
De SMR wenst zitting te nemen in de sollicitatiecommissie voor de interventiewerkers.
- 3 Behalve de in de stukken van het Projectbureau genoemde criteria moeten de volgende criteria bij de werving en selectie van de teamleden worden gehanteerd:
 - kennis van de structuren binnen de Marokkaanse gemeenschap in Amsterdam,
 - deskundigheid m.b.t. Marokkaanse jongeren,
 - ervaring in de hulpverlening,
 - kennis van de sociale kaart van Amsterdam.

Het team dat zal bestaan uit mensen van verschillende disciplines moet deze aspecten in zich verenigen.

Indien haalbaar is het verstandig om interventiemedewerkers aan te stellen die afkomstig zijn uit de verschillende stadsdelen. Zij hebben al een vertrouwenspositie en zijn bekend met de situatie.

- 4 Ten aanzien van detachering vanuit bestaande instellingen geldt dat geen verwarring geschapen mag worden bij jongeren. Verwarring kan ontstaan, bijvoorbeeld als een politiefunctionaris aangesteld zou worden als interventiewerker.
- 5 Gezien de functie-eisen kan het moeilijk zijn geschikte kandidaten te vinden vanuit de bestaande instellingen. De mogelijkheid van werving buiten de bestaande instellingen moet open gehouden worden.

3.2 Uitgangspunten van het project

In het projectplan is sprake van het vinden van evenwicht rechten en plichten. De SMR is van mening dat in de projectplannen teveel nadruk ligt op de plichten van jongeren en te weinig op die van instellingen.

De SMR meent dat instellingen plichten hebben op twee niveaus:

- dat van de individuele jongere: instellingen hebben bijvoorbeeld de plicht jongeren goed te begeleiden en daarin te investeren,
- op dat van het beleid van een instelling: er moet beleid ontwikkeld worden dat aansluit bij de wensen van de doelgroep. De interventiewerkers van het project moeten een signalerende functie vervullen en de uitvoering daarvan kritisch beoordelen.

De interventiewerkers moeten controleren of afspraken door jongeren en instellingen (zowel algemene afspraken als afspraken op individueel niveau) worden nagekomen. Instellingen moeten worden gesanctioneerd als dat niet het geval is.

In het advies van 12 juni 1992 heeft de SMR reeds bezwaren kenbaar gemaakt tegen het 'rücksichtlos' opleggen van een maximale boete aan ouders in geval van schoolverzuim. Van dit onderdeel van het projectplan neemt de SMR ook nu nadrukkelijk afstand. Het aanpakken van het schoolverzuim van een jongere door diens ouders in de portemonnaie te raken is zinloos en principieel onjuist. Een dergelijke ongedifferentieerde aanpak wordt hierbij afgewezen.

3.3 Werkgeverschap

In het project plan is sprake van het oprichten van een stichting die als feitelijke werkgever optreedt voor gedetacheerde medewerkers. Hierbij moet minimaal duidelijkheid bestaan over de volgende zaken:

- de procedure die wordt gehanteerd bij de samenstelling van het bestuur van de stichting,
- de relatie tussen de bestuurlijke regiegroep en het stichtingsbestuur,
- de manier waarop de verantwoordelijkheden worden geregeld tussen de werkgever en de projectmedewerkers,
- de manier waarop de verantwoordelijkheden zijn geregeld tussen de projectcoördinator en de interventieteams.

3.4 Doelgroep

De doelgroep is in het projectplan te weinig duidelijk omschreven. Omdat het project aanvullend is op het Perspectiefproject moet het volgens de SMR een curatief project zijn (al spreekt men ook over preventie).

De SMR pleit voor een duidelijker omschrijving van de doelgroep:

- leeftijdsgrenzen moeten worden vastgesteld (SMR meent 14 tot 21 jaar),
- duidelijke intake-criteria moeten worden vastgesteld, op deze manier wordt gewaarborgd dat de inspanningen van de projectmedewerkers ten goede komen aan de jongeren die de hulp het meest nodig hebben,
- criminaliteit is een belangrijke invalshoek, daarom moet het project zich (primair) richten op jongens.

3.5 Doelstelling

Een duidelijke doelstelling die de interventiewerkers richting geeft ontbreekt. Ten behoeve van de evaluatie is het van belang dat er duidelijk evalueerbare doelstellingen van het project geformuleerd worden. SMR noemt:

- vermindering van criminaliteit,
- terugleiding naar school,
- terugdringen spijbelen van school,
- verbetering in de thuissituatie,
- vinden van regulier werk.

Ten behoeve van de evaluatie dient de werkelijke situatie van de jongere bij de aanvang van de deelname aan het project goed in kaart te worden gebracht, zodat deze als startpunt kan fungeren. Bewaakt moet worden dat de hulp van het project terecht komt bij de doelgroep, dat wil zeggen jongeren die behoren tot de maatregelen- of risicogroep.

Er dient regelmatig gerapporteerd te worden over het project. Aan de hand daarvan kan de uitvoering getoetst worden aan de uitgangspunten. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het verloop van de hulpverlening. Rapportages zijn noodzakelijk om tot een eventuele tussentijdse bijstelling te komen.

3.6 Methodiekontwikkeling

Inmiddels heeft de SMR een gesprek gevoerd met het Bureau Instap over de te hanteren hulpverleningsmethodiek binnen het project. In dit eerste gesprek heeft de heer J. van Susteren de werkwijze uiteengezet. Afgesproken is dat er een vervolgesprek komt. De SMR wil hierin een aantal aandachtspunten naar voren brengen, waar rekening mee gehouden dient te worden bij de verdere methodische invulling van de aanpak. Het gaat om de volgende aspecten:

- Betrekken van ouders in individuele gevallen.
Belangrijke voorwaarde voor een oplossing van problemen van een jongere is de medewerking van ouders. Zij moeten veelal in de eigen taal worden benaderd. Bovendien is het feit dat ouders worden aangesproken door iemand van de eigen cultuur in veel gevallen effectiever.
- Nadruk op positief functioneren.
De SMR meent dat het project bij de positieve aspecten moet aansluiten wil het succesvol kunnen zijn. Dit betekent voor de individuele jongeren dat diens sterke punten moeten worden benut. Daarnaast moet de kennis worden benut die aanwezig is bij bestaande projecten en initiatieven (bijvoorbeeld het Perspectiefproject voor Marokkaanse Jongeren en het Preventieproject Marokkaanse Jongeren Osdorp).
- Gezagsverhoudingen binnen gezinnen.
In een aantal gezinnen doen zich problemen voor in de gezagsverhoudingen tussen jongeren en hun ouders. Een goede analyse van de situatie is noodzakelijk: krijgt een jongere teveel vrijheid en geven zijn ouders geen richting, krijgt een jongere juist geen vrijheid maar moet hij alleen doen wat zijn vader zegt, of zit het ergens tussenin? Op problemen binnen gezinnen moet op zodanige wijze worden ingegaan dat het acceptabel is gelet op de eigen cultuur.

- Vertrouwensbasis.
Het kost veel tijd goede vertrouwensrelatie met jongeren op te bouwen. Inschakeling van Marokkaanse werkers is hierin essentieel.
- Integrale benadering.
Marokkaanse jongeren hebben vaak te maken met een meervoudige problematiek: thuis, op school en vrijetijd (politie/justitie). Een eenzijdige gerichtheid op een bepaald aspect komt oplossingen niet ten goede.
Er moet door het project worden samengewerkt met bestaande projecten zoals bijvoorbeeld het Perspectiefproject voor Marokkaanse Jongeren en het Preventieproject Marokkaanse Jongeren Osdorp. Op deze wijze wordt voor Marokkaanse jongeren een aaneengesloten hulpaanbod in Amsterdam-west gerealiseerd op preventief en curatief gebied.
- Motiveren jongere.
Veel tijd en aandacht moet besteed worden aan het motiveren van jongeren; jongeren hebben de neiging op de korte termijn te kijken.
- Groepsgedrag.
Marokkaanse jongeren vertonen op onderdelen een specifiek groepsgedrag vergeleken met andere groepen. Jongeren van alle leeftijden trekken met elkaar op. Er moet door het project aandacht worden besteed aan de aanzuigende werking van groepen met jongeren uit de risico-groep op andere jongeren.
- Belang van langdurige begeleiding.
Het project benadrukt het belang van werken. Probleem echter is dat veel Marokkaanse jongeren een laag opleidingsniveau hebben. Hieraan zal zeer veel aandacht moeten worden besteed. Bovendien is begeleiding op de werkplek noodzakelijk. Indien deze ontbreekt is het gevaar van afhaken groot.

3.7 Contracten

Bij de hulpverlening moet de nadruk liggen bij het wegnemen van achterliggende oorzaken voor een bepaald gedrag. Het opstellen van een contract biedt op zichzelf geen waarborg voor succes. Jongeren zullen snel geneigd zijn accoord te gaan met een contract. Zij hebben immers niets te verliezen omdat zij op het moment van ondertekening vaak in een moeilijke positie zullen verkeren (net uit de politiecel ontslagen, van school afgetrapt, enz.). Anderen hebben reeds enige ervaring met hulpverlening en zullen deze trachten om de tuin te leiden.

De SMR meent dat er voor gewaakt moet worden teveel waarde te hechten aan het contract maar is op zichzelf geen tegenstander van het schriftelijk vastleggen van afspraken. Op deze wijze kan structuur geboden worden aan de hulpverlening. Het spreekt de SMR zeer aan dat instellingen zullen worden gehouden aan de verplichtingen die zij aangaan met betrekking tot de jongeren. Scholen, hulpverleningsinstellingen enz. dienen medeverantwoordelijkheid te nemen voor de oplossing van dit maatschappelijke probleem.

De SMR is van mening dat de contracten vooral instellingen aan moeten zetten tot een werkelijk ander beleid. Het interventieteam moet dit waarborgen: afspraken moeten worden gecontroleerd door de projectmedewerkers.

Ten aanzien van het afsluiten van contracten met minderjarigen is de SMR van mening dat de ouders van deze kinderen op de hoogte gebracht moeten worden van de inhoud van de afspraken.

3.8 Interventieperiode

De SMR meent dat de interventieperiode van 2 maanden kort is. Het net dat in deze periode rondom de jongere gespannen is, mag niet zomaar worden losgelaten. Het interventieteam moet ook na deze periode controleren of men zich aan de gemaakte afspraken houdt en in hoeverre deze eventueel bijgesteld moeten worden. Kenmerk van de problematische situatie van de jongeren waarover wij spreken is immers dat zich enorme pieken kunnen voordoen, positief maar ook negatief. Het interventieteam moet belast worden met nazorg van de jongeren omdat op deze momenten ingegrepen/hulp geboden moet worden.

Bij de tussentijdse evaluatie van het project dient de lengte van de interventieperiode een belangrijk punt van aandacht te zijn.

4 Samenvatting

De SMR is bereid zich in te zetten om een bijdrage te leveren aan het vergroten van de slaagkans van het project Nieuwe Perspectieven voor Jongeren op Achterstand. In deze notitie is een aantal opmerkingen gemaakt dat relevant is bij de verdere uitwerking aan het project.

De SMR vindt het van belang dat bij het betrekken van de Marokkaanse gemeenschap de nadruk wordt gelegd op het aanspreken en activeren van het eigen potentieel van Marokkaanse jongeren en ouders. Er zijn onder andere aanbevelingen gedaan over de invulling van de betrokkenheid van de Marokkaanse gemeenschap, de samenstelling van de interventieteams en de methodische aanpak van de hulpverlening.

De SMR is van mening dat deze notitie voldoende aanknopingspunten biedt voor verder overleg met de voorbereiders van het project.